

Oleksandra Yu. SEMENENKO,

Ph. D., Associate Professor of the Applied Linguistics of Odessa Mechnikov National University; Ukraine, Odessa; e-mail: wynja@bk.ru; tel.: + 38 (048) 7445285; + 38 096 1050634; + 38 093 0713638

OPERATORS OF MEASURE OF LEXICAL SET «THE MOOVING CONTAINERS» WITH MULTIPLICIT MEANING IN THE MODERN UKRAINIAN POETIC SPEECH

Summary. The author analyzes the particulars of functioning of one of the constituents group in the modern Ukrainian poetical discourse (both rhymed and prosaic). These constituents is metaphorized on the syntagmatics level and purchased the opportunity to deliver the second meaning of multiplicity. That is to say they are becoming the operators of function of indefinitely large amount. The part of functional semantic field of indefinitely large amount is equal to it. The functional-semantic field is based on the secondary naming unit with the meaning «the moving containers». As rule, the meaning of indefinitely large amount is realized on the level of elementary quantity-nominal units N_1N_2 (metaphorical quantity-genitival opposition). This problem is studied by various scientists in areas of functional-semantic field, for example, V. Vovk and S. Shvachko, in the Russian and German languages, L. Akulenko in Russian and German studied metaphorical quantitative nominative compound made on the value assessment (N_1N_2). The article refers to research on the material of Ukrainian, Russian and English languages of metaphorical quantitative nominative compound made on the value assessment in the studies of, in the Ukrainian literary speech; such research was based on studying of different structures in the works of O. Bonecka, C. Gorodenska, A. Zagnitko, Z. Mytay, O. Semenenko.

Key words: functional-semantic field of indefinitely large amount, multiplicity, functional operator, generator-actualizer, Ukrainian literary discourse.

Статтю отримано 11.06.2015 р.

УДК 811.111'373.2/.612:161.225:39

СОРОКА Тетяна Вячеславівна,

кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської мови та перекладу Ізмаїльського державного гуманітарного університету; вул. Репіна, 12, м. Ізмаїл, 68600, Україна; e-mail: magpie3f@mail.ru; тел.: +38 050 1903279

СЕМАНТИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ АКЦІОНОМЕНІВ ІЗ СЕРЕДНІМ СТУПЕНЕМ ПОЛІСЕМІЇ ЯК ЦІННІСНО-ЗУМОВЛЕНИХ СКЛАДНИКІВ СУЧАСНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ ЕТНОЛІНГВОКУЛЬТУРИ

Анотація. Статтю присвячено дослідженню лексичної семантики акціономенів сучасної англійської етнолінгвокультури, які кваліфікуються як ціннісно-обумовлені реєстрові одиниці лексикографічних джерел тлумачного характеру. Процедура ступінчастої ідентифікації як засіб виявлення вербальних маніфестаторів семантичних компонентів значень полягає в послідовному зведенні слів на позначення цінностей через типові ідентифікатори до акціономенів з максимально узагальненим характером. Проведений комплексний аналіз співвідношення акціономенів групи із середнім ступенем полісемії показав, що кожен лексичну одиницю характеризує, з одного боку, самостійність, а з іншого — певна когерентність з іншими словами. У межах семантичного простору системи цінностей формуються взаємопов'язані групи. Незважаючи на те, що кожне з проаналізованих слів має індивідуальний набір лексичних значень, вони семантично перетинаються з іншими акціономенами, розкриваючи якісні характеристики об'єктивної реальності, стосунків людей у суспільстві, нормативних категорій і духовних сутностей.

Ключові слова: акціономен, лексичне значення, генералізована сема, семантична ознака.

Постановка проблеми. Лексична семантика на сьогодні привертає увагу багатьох науковців і перебуває у стані постійного розвитку. Положення про примат мовного змісту над формою, первинність лексичного у слові та можливість застосування саме семантичного підходу до формалізованого дослідження всіх рівнів мови орієнтує на вивчення лексичної семантики аксіологічних категорій з точки зору маніфестації ними докільця у фрагментах мовної картини світу соціуму.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У низці статей, присвячених аналізу мовної об'єктивності аксіологічних категорій духовної культури англійського народу, яка репрезентована філософсько-світоглядними, науковими, громадсько-політичними, соціальними, моральними, релігійними, правовими й естетичними цінностями [3; 4; 5], викладено результати авторського

наукового дослідження семантичних співвідношень груп найбільш багатозначних аксіономенів¹ із застосуванням матричного методу. Однак до складу аксіолексики входить ще й група шести- та п'ятизначних полісемантів, які займають фіксовані місця у матриці.

Постановка завдання. Мета дослідження полягає у розкритті семантичної структури п'ятої групи аксіономенів сучасної англійської мови, які кваліфікуються як ціннісно-обумовлені реєстрові одиниці лексикографічних джерел тлумачного характеру [7].

Виклад основного матеріалу. Семантична структура будь-якої системи слів у словнику є мережею семантичних відношень, що спостерігаються між словами певної системи, і «семантична структура цих систем має описуватися у термінах змістових відношень» [6, с. 76]. Оскільки лексема виступає зовнішнім відображенням слова, то його внутрішній бік представляє семантичну структуру слова. На позначення компонентів змісту семантики використовуються різні терміни: *маркер* (Дж. Катц, Дж. Фодор), *фігура* (Л. Єльмслев), *диференційна ознака* (І. Арнольд), *семантичний множник* (Л. М. Васильєв, О. К. Жолковський), *семантична ознака* (Г. А. Уфимцева), *семантичний примітив* (Г. Вежбицька) та інші. У нашому дослідженні введено термін *генералізована сема* (ГС). Ми розуміємо ГС як семантично-похідну ознаку (СО), котра має скорочено-узагальнений зміст, що виводиться логічним шляхом з вихідної семантичної одиниці.

Структурування аксіолексики сучасної англійської мови передбачає виокремлення її складу та внутрішньої організації. Процедура збирання фактичного матеріалу та визначення семного складу лексичних значень аксіоіменників полягає в таких послідовних етапах: 1) з тлумачних словників англійської мови за допомогою прийому суцільної вибірки виписуються іменники, у формулах тлумачення яких містяться експліцитні й імпліцитні вказівки на форми та засоби передачі аксіологічного знання, внаслідок чого укладається картотека мовного матеріалу. Зазначимо, що спочатку формується попередній перелік лексем, які виступають конвенційними цінностями англійської спільноти, наприклад: *life, truth, love, progress, sovereignty, honour, God, law, beauty*. Далі до цього списку слів застосовується метод ступінчастої ідентифікації [2], який «дозволяє визначити лексико-семантичну групу слів як сукупність одиниць, що тлумачаться через ті ж самі слова-ідентифікатори» [3, с. 107]. Процедура ступінчастої ідентифікації як засіб виявлення вербальних маніфестаторів семантичних компонентів значень полягає в послідовному зведенні слів через типові ідентифікатори (термін Е. В. Кузнецової) до слів з максимально узагальненим характером і проводиться доти, доки в зіставлюваних тлумаченнях не виникне ситуація взаємної ідентифікації, яка сигналізує про те, що подальший розклад значень за допомогою слів тієї ж мови неможливий. Кінцеві ідентифікатори приймаємо за лексико-семантичні одиниці на позначення цінностей, що містять стійкі комплекси семантичних компонентів, які існують в інших аксіономенах; 2) за одержаною в такий спосіб картотекою аналізується кількісний і якісний склад слів на позначення цінностей, а також їхня семантика; 3) на основі аналізу словникових дефініцій моделюється спеціальна матриця, у якій по вертикалі розташовується список аксіономенів (лексичний склад), а по горизонталі — їхній семний склад — ГС). При цьому в одній клітинці матриці розміщується лише одне слово. Наявність у лексичних значеннях спільної семи позначається знаком (+); 4) переліки слів та ГС у матриці групуються по спадній залежності від кількісного вираження останніх, що сприяє максимальній концентрації слів на позначення цінностей в одному з кутів матриці і протиставленню цього кута протилежному по діагоналі як найменш заповненому; 5) за кількістю лексичних значень фрагмент лексики, що вивчається, поділяється на лексико-семантичні угруповання: від аксіономенів з найвищим, середнім ступенем полісемії до моносемічних, а його семний масив розбивається на підмножини залежно від частоти вживання ГС, виокремлених у лексичних значеннях слів з різним ступенем полісемії; 6) за матрицею, в якій достатньо повно представлено ступінь багатозначності аксіономенів та характер взаємозв'язків між ними, переходимо до вивчення співвідношень аксіономенів у межах лексико-семантичних угруповань англійської мови; 7) виявлені лексико-семантичні угруповання аксіономенів вивчаються як самостійні системно-структурні об'єднання слів, що характеризуються тісними взаємовідносинами з іншими лексико-семантичними угрупованнями.

Лексичний і семний склад аксіономенів сучасної англійської мови представлено 150 лексичними одиницями, які містять 1192 ГС. Ступінь полісемії та семантичної особливості аксіономенів досліджуємо за параметром їхнього кількісного представлення: від найбагатозначніших до моносемічних, у межах яких виділяємо сім груп. Перша група об'єднує одиничні полісеманти, що мають від двадцяти п'яти до сімнадцяти лексичних значень, друга — шістнадцяти-тринадцятизначні слова, третя — дванадцяти-десятизначні, четверта — дев'яти-семизначні, п'ята — шести-чотиризначні, шоста — три-двозначні, сьома — моносемічні лексичні одиниці.

На основі аналізу власного матеріалу дослідження шестизначними словами на позначення цінностей із середнім ступенем полісемії у п'ятій групі виступають чотирнадцять аксіономенів

¹ *Аксіономен* (від грецького *ἀξία* — «цінність» і латинського — *poen* — «ім'я, назва») є робочим терміном, впровадженим у науковий обіг автором статті для позначення найменування цінності.

accuracy, objectivity, sanctity, legality, friendship, fame, personality, honesty, generosity, progress, experience, success, talent, confidence і сімнадцять п'ятизначних — *kindness, decency, self-possession, rectitude, happiness, health, respectability, loyalty, courage, modesty, moderation, pragmatism, aestheticism, rationalism, initiative, career, devotion*.

Семантика шестизначних аксіономенів *accuracy, objectivity, sanctity, legality, friendship, fame* розкривається шляхом вказівки на стан, становище (СО «*state (of), condition*»), що відображено в наступних тлумаченнях: правильність² (*accuracy: «the condition / state of being true»*), неспотвореність чимсь упередженим ставленням (*objectivity: «the condition of being undistorted by personal bias»*), освяченість (*sanctity: «the condition of being sanctified»*), відповідність закону (*legality: «the state of being in accordance with the law»*), взаємодовіра та підтримка між союзними народами (*friendship: «a state of mutual trust and support between allied nations»*), відомість, славнозвісність (*fame: «the state of being known by many people»*).

СО «*the quality of being*» (властивість / якість за значенням відповідного прикметника (або іменника для *personality*) є спільним значенням для нижче представлених слів: точність, чіткість, відповідність (*accuracy: «the quality of being true, correct, or exact»*), об'єктивність (*objectivity: «the quality of being objective»*), святість (*sanctity: «the quality of being considered sacred»*), індивідуальність (*personality: «the quality of being a person»*), чесність, правдивість (*honesty: «the quality of being fair, truthful»*), доброта, великодушність (*generosity: «the quality of being kind and generous»*), а мовні одиниці *generosity, progress, success* збігаються за лексичним значенням «*дія, вчинок*» (СО «*act (of), action(s)*»), відповідно характеризуючи шляхетне обходження з ким-небудь (*generosity: «a generous act»*), рух уперед, до кращого (*progress: «onward action»*), успішний результат діяльності (*success: «an action that is characterized by success»*).

Серед вищевказаних аксіономенів виділяються *accuracy, objectivity, experience, personality, honesty, progress*, які виступають науковими термінами і входять до семантичної мікросистеми (СМ) «*in science*» на позначення, наприклад у фізиці й математиці, ступеня допустимої похибки, з якою здійснюється вимірювання або обчислювання (*accuracy: «Physics. Mathematics. The extent to which a given measurement agrees with the standard value for that measurement»*), у філософії — способу існування чогось незалежно від людських вражень, уявлень (*objectivity: «Philosophy. The actual existence of something, without reference to people's impressions or ideas»*) або знань, набутих унаслідок активного практичного пізнання, а не абстрактних міркувань (*experience: «Philosophy. Knowledge acquired by a period of practical experience of something, and not through abstract reasoning»*), у психології — сукупності фізичних, розумових, емоційних і соціальних характеристик людини (*personality: «Psychology. The sum total of the physical, mental, emotional, and social characteristics of an individual»*), в ботаніці — морозостійкої рослини з родини хрестоцвітих (*honesty: «Botany. A hardy plant: family Brassicaceae (formerly Cruciferae)»*), в біології — зростаючої диференціації та вдосконалення протягом онтогенезу або філогенезу (*progress: «Biology. Increasing differentiation and perfection in the course of ontogeny or phylogeny»*).

Лексичне значення «*здатність здійснювати щось*» (СО «*ability, capacity*») властиве аксіономенам *accuracy, experience, talent* і вмотивується можливістю уникати помилок (*accuracy: «ability to avoid errors»*), отримувати життєвий досвід (*experience: «ability to get skill from life»*), проявляти незвичайний природний хист в успішному виконанні якоїсь справи (*talent: «an unusual natural ability to do something well»*).

Аксіономени *friendship, confidence*, поєднуючи СО «*relation(ship)*» та «*feeling (of)*», пояснюють дружні стосунки («*friendly relations*») і довірчі взаємини («*trusting relationship*»), що базуються на почуттях приязні, дружелюбності («*friendly feeling*»), впевненості у спроможності довіреної особи зберігати таємницю («*a feeling of assurance that a confidant will keep a secret*»).

Семантизація деяких шестизначних аксіономенів здійснюється й у формі множини (СМ «*in plural*»), за якою *sanctities* — це святі (священні) обов'язки («*sacred duties*»), *legalities* — зобов'язання, що накладаються законом («*obligations imposed by law*»), *personalities* — випад проти когось у ході суперечок як заклик «*Давайте не переходити на особистості!*» («*a personal comment or observation, especially one that might be considered offensive — Let's not get into personalities*»).

Словами *personality, success, talent* за СО «*person(s)*» характеризується людина як видатна (*personality: «a remarkable person»*), успішна (*success: «a successful person»*) і талановита (*talent: «a talented person»*), а представлення її як добре відомої зірки (особистості), що користується широкою популярністю серед шанувальників (фанів) (СО «*celebrity*») повністю збігається в семантичній структурі слів *fame* і *personality* («*a celebrity or famous person*»).

² Тут і далі з метою полегшення читачького сприймання іншомовного тексту перед дужками подаються пояснення лексикографічних дефініцій аксіономенів.

Значення об'єкта (предмета), що став свяциною або дістав визнання (CO «*thing(s), object(s)*») відображено у тлумаченнях аксіономенів **sanctity** («*a holy thing*») і **success** («*a thing that is successful*»), а парами аксіономенів **objectivity, experience** і **objectivity, personality** окремо в межах CO «*fact (of), event*», «*existence*» позначаються факти реальної дійсності (**objectivity**: «*the fact of reality*»), особистого спостереження, стикання з чимось (**experience**: «*the fact of personally observing, encountering something*»), а також усвідомлення існування чогось (**objectivity**: «*the actual existence of something*») і власної природи (**personality**: «*existence as a self-conscious human being*»).

Лексичні одиниці **progress, experience** мають зв'язки із СМ «*in phrases*» завдяки виразам **to report progress** — сповіщати про стан справи (відповідає генералізованій семі «*state (of), condition*»), **cruise experience** — враження від круїзу (відповідає ГС «*impression*»), а поняття **legality, talent** — із СМ «*in religion*», де за релігійними віруваннями **legality** — це покладавання надій на благі діяння заради спасіння душі, а не вільні молитви без послуху («*Theology. Reliance on good works for salvation rather than on free grace*»), а **talent** як грошова одиниця згадується у «Притчі про таланти» (Новий Заповіт, Євангеліє від Матвія 25:14–30). У притчі йдеться про трьох рабів, яким господар подарував монету під назвою «талант». Один закопав свій талант у землю, другий розміняв його, а третій примножив. Ця притча означає: всі люди отримують від Господа різні дари як таланти на користь собі і ближнім («*a variable unit of money; a power of mind or body considered as given by God to a person for use and improvement: so called from the parable in Matt. 25:14–30*»).

Шість п'ятизначних аксіономенів **kindness, decency, self-possession, rectitude, happiness, health** об'єднані CO «*state (of), condition*» і виражають стан (становище, умови) доброзичливості (**kindness**: «*the state of being kind*»), пристойності (**decency**: «*the state of being decent*»), душевної рівноваги (**self-possession**: «*the state of being calm*»), неприхованості своїх думок, поглядів (**rectitude**: «*the state of being straight*»), цілковитого задоволення життям (**happiness**: «*the state of being straight*»), відсутності хвороби або пошкодження (**health**: «*the state of being free from illness or injury*»).

До зазначених аксіономенів (крім **health**) наближаються **respectability, loyalty, courage, modesty**, які в сукупності з першими позначають властивість / якість за значенням відповідних прикметників (CO «*quality of*»): доброта (**kindness**: «*the quality of being kind*»), порядність (**decency**: «*the quality of being decent*»), стриманість (**self-possession**: «*the quality of being self-possessed*»), чесність, прямота (**rectitude**: «*the quality of being straight*»), щастя (**happiness**: «*the quality of being happy*»), респектабельність (**respectability**: «*the quality of being respectable*»), вірність, відданість (**loyalty**: «*the quality of being loyal*»), сміливість (**courage**: «*the quality of being brave*»), скромність (**modesty**: «*the quality of being modest*»).

Наступна підгрупа аксіономенів підпорядкована СМ «*in science*», де згідно з науковим визначенням, поняття **moderation** розглядається як фізичний термін на позначення сповільнення нейтронів (**Physics. The retardation of neutrons by a moderator**»), а **pragmatism, aestheticism, rationalism** є найменуваннями філософських доктрин. Так, прагматизм (**pragmatism**) наголошує на тому, що значення ідеї полягає лише в її практичній застосовності («*Philosophy. The doctrine that the content of a concept consists only in its practical applicability*»), гаслом естетизму (**aestheticism**) є твердження про те, що всі моральні принципи походять від категорії краси («*the philosophical doctrine that all moral principles are derived from beauty*»), а раціоналізм (**rationalism**) визнає розум єдиним і незалежним від досвіду вирішальним джерелом пізнання («*Philosophy. The doctrine that reason alone is a source of knowledge and is independent of experience*»).

Значення дієвості відображено в семантиці аксіономенів **kindness, moderation, pragmatism, initiative, career** (CO «*act (of), action(s)*») вказівками на добрий вчинок (**kindness**: «*a kind act*»), зменшення екстремальності, інтенсивності або насильства (**moderation**: «*the action of making something less extreme, intense, or violent*»), розрахунок на безпосередні практичні наслідки (**pragmatism**: «*action dictated by consideration of the immediate practical consequences*»), ініціативне починання (**initiative**: «*an introductory act or step; leading action*»), кар'єрні просування по службових сходах (**career**: «*career actions*»).

Низку п'ятизначних аксіономенів віднесено до СМ «*in plural*», оскільки окремі їх формули тлумачення апелюють до форми множини, що передають приязне ставлення до кого-небудь (**loyalties**: «*an attitude of devoted attachment and affection*»), перші прилюдні іспити в Оксфордському університеті Великої Британії на ступінь бакалавра з математики або класичних мов і літератури (**moderations**: «*British. The first public examinations at Oxford University for the BA degree in mathematics or in classics*»), богослужіння, релігійні книги, обряди (**devotions**: «*prayers or religious texts, observances*»), потреби, втіхи для пристойного або комфортного життя (**decencies**: «*the requirements or amenities for decent or comfortable living*»), світські умовності (**respectabilities**: «*things accepted as valid or important within a society*»).

Повний збіг лексичних значень простежується між аксіономенами **decency, respectability, modesty**, які за CO «*propriety, decorum*» характеризують пристойність у поведінці, манерах, дії:

(*decency*: «the recognized standards of decent or proper behavior»), (*respectability*: «respectable behaviour»), (*modesty*: «propriety in conduct»).

За семантикою «уміння здійснювати що-небудь» (СО «ability, capacity») перетинаються слова *self-possession*, *courage*, *initiative*, які уточнюють здатність залишатися спокійним і впевненим у собі, особливо у важких обставинах (*self-possession*: «the ability to remain calm and confident, especially in difficult circumstances»), сміливо долати те, що лякає (*courage*: «the ability to do something that frightens one»), самостійно приймати рішення (*initiative*: «the ability make decisions without the help or advice of other people»).

Наступні перетини стосуються пар аксіономенів із різним ступенем семантичної близькості. Так, слова *kindness*, *loyalty* об'єднані вказівкою на почуття (СО «feeling (of)»), яке викликається дружніми стосунками (*kindness*: «friendly feeling») й обов'язком (*loyalty*: «feeling of duty»). СО контролю та регулювання («(self-)control, regulation») є спільною для мовних одиниць *self-possession*, *moderation*. Тандеми різних за тематичним спрямуванням аксіономенів — *aestheticism*, *devotion* та *aestheticism*, *rationalism* — сформовані завдяки лексичним значенням «прихильність» (СО «affection, attachment»), «культурний напрям» (СО «cultural movement»), відповідно до яких, у першому випадку, актуалізується відданість красі (*aestheticism*: «attachment to beauty») і певній меті (*devotion*: «strong attachment to a particular purpose»), а в другому — культурний напрям, що розповсюдився у Великій Британії в останній період Вікторіанської доби й охарактеризував еkleктизм як поєднання різнорідних стильових елементів у мистецтві для створення привабливості (*aestheticism*: «a late Victorian movement in British art characterized by a dedicatedly eclectic search for beauty»), а також дизайнерський метод, який робить акцент на розвитку нової архітектурної форми в поєднанні з конструкцією, декоративним застосуванням матеріалів і текстур (*rationalism*: «a design movement that emphasized the development of modern ornament integrated with structure and the decorative use of materials and textures»). Відношення між аксіономенами *health*, *modesty* та *health*, *initiative* теж характеризуються віддаленою близькістю. Однак для *health*, *modesty* об'єднуючою ознакою виступає позначення відсутності (СО «freedom (from)») хвороби, захворювання, нездужання (*health*: «freedom from disease or ailment»), чванства, суєтності (*modesty*: «freedom from conceit or vanity»), а іменники *health*, *initiative* визначаються своєю належністю до СМ «in phrases», де розкриваються їхні додаткові лексичні значення у складі словосполучень: *health authorities* — служба охорони здоров'я (відповідає ГС «organization, institution»), *creative initiative* — творча ініціатива (відповідає ГС «intention, purpose»).

Висновки дослідження. Отже, проведений комплексний аналіз шести- та п'ятизначних аксіономенів із середнім ступенем полісемії показав, що семантична структура кожного з них виступає системою значень, які певним чином організовані. При цьому лексичні значення одних слів на позначення цінностей духовної культури вступають у семантичні відношення з іншими, встановлюючи перехід від індивідуального тлумачення до трактування в межах інших груп аксіономенів.

Перспективи подальших розвідок ми вбачаємо у поглибленому вивченні ціннісних парадигм українського, англійського та французького мовних соціумів, досліджуючи багатозначну та моносемічну структуру аксіономенів.

Література

1. Кузнецова Э. В. Ступенчатая идентификация как средство описания семантических связей слов / Э. В. Кузнецова // Вопросы металингвистики. — Л. : ЛГУ, 1973. — С. 84–95.
2. Попова З. Д. Лексическая система языка / З. Д. Попова, И. А. Стернин. — Воронеж : Изд-во Воронеж. ун-та, 1984. — 148 с.
3. Сорока Т. В. Семантика найбільш багатозначних англійських аксіономенів / Т. В. Сорока // Сучасні дослідження з іноземної філології : зб. наук. пр. / відп. ред. Фабіан М. П. — Ужгород : ПП «Антдор-Шарк», 2014. — Вип. 12. — С. 189–200.
4. Сорока Т. В. Семантична структура англійських аксіономенів із середнім ступенем полісемії / Т. В. Сорока // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія» : зб. наук. праць / гол. ред. І. В. Ступак. — Одеса, 2014. — Вип. 11. Т. 2. — С. 64–67.
5. Сорока Т. В. Семантична характеристика аксіономенних спільностей (на матеріалі сучасної англійської мови) / Т. В. Сорока // Мова і культура : (наук. журнал). — К. : ВД Дм. Бураго, 2014. — Вип. 17. Т. II (170). — С. 288–296.
6. Lyons J. Language and Linguistics. An Introduction / John Lyons. — Cambridge : Cambridge University Press, 1981. — 356 p.
7. Oxford English Dictionary : in 12 vol. / [chief ed. James Murray]. — London : Oxford University Press, 1970.

References

1. Kuznetsova E. V. Stupenchataja identifikatsija kak sredstvo opisanija semanticheskikh sviazej slov / E. V. Kuznetsova // Voprosy metalingvistiki. — L. : LGU, 1973. — S. 84–95.
2. Popova Z. D. Leksicheskaia sistema jazyka / Z. D. Popova, I. A. Sternin. — Voronezh : Izd-vo Voronezh. un-ta, 1984. — 148 s.
3. Soroka T. V. Semantyka naybil'sh bagatoznachnykh anglijs'kykh aksionomeniv / T. V. Soroka // Suchasni doslidzhennia z inozemnoji filologii : zb. nauk. pr. / vidp. red. Fabian M. P. — Uzhgorod : PP «Antdor-Shark», 2014. — Vyp. 12. — S. 189–200.
4. Soroka T. V. Semantychna struktura anglijs'kykh aksionomeniv iz serednim stupenem polisemiji / T. V. Soroka // Naukovyj visnyk Mizhnarodnogo humanitarnogo universytetu. Ser. «Filologija» / gol. red. I. V. Stupak. — Odesa, 2014. — Vyp. 11. T. 2. — S. 64–67.
5. Soroka T. V. Semantychna harakterystyka aksionomennykh spil'nostej (na materiali sutchasnoji anglijs'koi movy) / T. V. Soroka // Mova i kul'tura : (Nauk. zhurnal). — K. : VD Dm. Burago, 2014. — Vyp. 17. T. II (170). — S. 288–296.
6. Lyons J. Language and Linguistics. An Introduction / John Lyons. — Cambridge : Cambridge University Press, 1981. — 356 p.
7. Oxford English Dictionary : in 12 vol. / [chief ed. James Murray]. — London : Oxford University Press, 1970.

СОРОКА Татьяна Вячеславовна,

кандидат филологических наук, доцент кафедры английского языка и перевода Измаильского государственного гуманитарного университета; ул. Репина, 12, г. Измаил, 68600, Украина;
e-mail: magpie3f@mail.ru; тел.: +38 050 1903279

СЕМАНТИЧЕСКИЕ ХАРАКТЕРИСТИКИ АКСИОНОМЕНОВ СО СРЕДНЕЙ СТЕПЕНЬЮ ПОЛИСЕМИИ КАК ЦЕННОСТНО-ОБУСЛОВЛЕННЫХ СОСТАВЛЯЮЩИХ СОВРЕМЕННОЙ АНГЛИЙСКОЙ ЭТНОЛИНГВОКУЛЬТУРЫ

Аннотация. Статья посвящена исследованию лексической семантики аксиономенов английской этнолингвокультуры, которые квалифицируются как ценностно-обусловленные реестровые единицы лексикографических источников толкования слов. Процедура ступенчатой идентификации как средство выявления вербальных манифестаторов семантических компонентов значений состоит в последовательном сведении слов, обозначающих ценности, через типичные идентификаторы к аксиономенам максимально обобщённого характера. Проведённый комплексный анализ соотношения аксиономенов группы со средней степенью полисемии показал, что каждая лексическая единица характеризуется, с одной стороны, самостоятельностью, а с другой — определённой когерентностью с другими словами. В пределах семантического пространства системы ценностей формируются взаимосвязанные группы. Несмотря на то, что каждое из проанализированных слов обладает индивидуальным набором лексических значений, они семантически пересекаются с другими аксиономенами, раскрывая при этом качественные характеристики объективной реальности, межличностных отношений в обществе, нормативных категорий и духовных сущностей.

Ключевые слова: аксиономен, лексическое значение, генерализованная сема, семантический признак.

Tetyana V. SOROKA,

PhD (Philology), Associate Professor, English Language and Translation Chair, Izmail State Liberal Arts University; 12 Repin str., Izmail, 68600, Ukraine; e-mail: magpie3f@mail.ru; tel.: +38 050 1903279

SEMANTIC CHARACTERISTICS OF ENGLISH AXIONOMENS WITH THE AVERAGE DEGREE OF POLYSEMY AS OF VALUABLE CONSTITUENTS OF MODERN ENGLISH ETHNOLINGUISTIC CULTURE

Summary. The *purpose* of the article is to investigate the nouns denoting national values in their formalized representation on the material of the English language. The *subjects* of this study are polysemantic axionomens consisting of 6–5 lexical meanings taken from the modern English thesauri. *Methodology* of the selection comprises of such methods and procedures of lexicological analysis as: step-identification procedure, descriptive and typological methods as well as componental and statistical analysis are used in this linguistic research. Matrix representation of non-material values is the *finding* of research. It gives an opportunity to describe in detail the structure of lexical meanings of axionouns, to distinguish the degree of their related semantics, to expose the functional character of generalized semes forming definite structures within the framework of analyzed words. In the process of investigation it has been defined that the semantic structure of the every analyzed axionomen is regarded as the individual system of lexical meanings organized under certain rules. The *practical value* of the research is to use the results of it to optimize the processes of learning English lingual and cultural peculiarities, as well as for *perspective* fundamental studies of all lexical and semantic sub-systems of the value paradigms of the Ukrainian, English and French language societies.

Key words: axionomen, lexical meaning, generalized seme, semantic indication.

Статтю отримано 28.02.2015 р.